

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Oona Käpynen

**Asuinalueiden segregaaion ehkäisy julkisen
toiminnan johtamisen haasteena
pääkaupunkiseudulla**

Johtamisen akateeminen yksikkö
Julkisen toiminnan johtamisen kandidaatintutkielma
Hallintotieteiden kandidaattiohjelma

Vaasa 2026

VAASAN YLIOPISTO**Johtamisen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Oona Käpynen		
Tutkielman nimi:	Asuinalueiden segregaatian ehkäisy julkisen toiminnan johtamisen haasteena pääkaupunkiseudulla		
Tutkinto:	Hallintotieteiden kandidaatti		
Koulutusohjelma:	Hallintotieteiden kandidaattiohjelma		
Opintosuunta:	Julkisen toiminnan johtaminen		
Työn ohjaaja:	Johanna Kalliokoski		
Valmistumisvuosi:	2026	Sivumäärä:	32

TIIVISTELMÄ:

Asuinalueiden segregaatio on monialainen ja kompleksinen ongelma. Tämä on huomattavaa monissa Pohjoismaiden pääkaupungeissa, joissa segregaatio on johtunut esimerkiksi tuloerojen kasvusta sekä hyvinvointi- ja asumisjärjestelmien hallintorakenteista. Helsingissä ilmenee pääosion sosioekonomista segregatiota, joka liittyy tulo- ja hyvinvointierojen kasvuun, jonka vuoksi segregaatian vaikutuksien huomioonottaminen on tarpeellista myös Suomessa. Segregoituneet alueet voivat aiheuttaa pidemmän ajan sosiaalisen kestättömyyden seurauksia, jotka ulottuvat esimerkiksi heikkoon asumisen laatuun ja saatavuusongelmiin. Tästä syystä on tärkeää luoda ymmärrys, miten kaupungit segregoituvat ja mitkä tekijät vaikuttavat sen syntyyn, jotta voidaan saavuttaa sosiaalisesti kestävämpiä kaupunkeja. Tämän vuoksi tarkastelen tutkielmassa asuinalueiden segregaatian ehkäisemisen keinoja Suomessa julkisen toiminnan johtamisen näkökulmasta. Tarkastelu kattaa segregaatioon liittyvän käsitteistön määrittelyn ja selvitystä segregaatian edellyttämästä poikkihallinnollisesta johtamisesta.

Segregaation käsitteeseen liitetään ajatus haitallisista seurauksista ja yleisimmin sillä tarkoitetaan sosiaalisten ryhmien sijoittumista eri alueille tietyllä maantieteellisellä tasolla, mutta sillä voidaan kuvata myös sosiaalista eriytymistä työelämässä tai palvelujen saatavuudessa. Segregaation käsite voidaan määritellä ei-toivotuksi eriytymiseksi ja kielteisemmäksi kuin käsite alueellinen eriytyminen. Suomessa asuinalueiden segregatiota on pyritty ehkäisemään pääosin korjaavan sosiaalisen sekoittamisen ja alueperustaisten kehittämishankkeiden avulla. Poikkihallinnollisissa toimitissa viranomaiset tarvitsevat poliittisen ohjauksen lisäksi toistensa asiantunte- musta ja toimivaltuuksia voidakseen ratkaista segregaatian kaltaisia ongelmia yhdessä. Segregaatio voidaan nähdä viheliäisenä ongelmana, koska se ei palaudu yhteen selkään syyhyn ja se syntyy monien tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Segregaatio koskettaa monia toimijoita, joilla voi olla toisistaan poikkeavia pyrkimyksiä ja näkemyksiä, jonka vuoksi ratkaisujen saamiseksi tarvitaan erilaisten näkökulmien ja sektorien yhteensovittamista. Suomessa segregaatian torjumi- seksi on kehitetty poikkihallinnollisia toimintamalleja sekä ministeriötasolla että kaupunkita- salla. Nämä poikkihallinnolliset toimintamallit ovat ilmenneet pääkaupunkiseudulla erilaisina poikkihallinnollisina ohjelmina, toimintaohjelmina ja strategioina.

AVAINSANAT: Segregaatio, eriytyminen, viheliäiset ongelmat, pirulliset ongelmat, poikkihal- linnollisuus

Sisällys

1	Johdanto	5
1.1	Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmä	6
1.2	Tarkastelun rajaus ja näkökulma	7
2	Asuinalueiden segregatio	9
2.1	Segregation syyt	9
2.2	Segregation moninaiset käsitteet	10
2.3	Segregatioon liittyvät haasteet	12
3	Alueellisen eriytymisen ehkäiseminen	15
3.1	Segregation ehkäisemisen lähtökohdat	16
3.2	Poikkihallinnolliset keinot	20
4	Yhteenveto	24
	Lähteet	27

Kuviot

Kuvio 1. Segregation noidankehät

14

1 Johdanto

Tämän kandidaatintutkielman aiheena on alueellisen eriytymisen ehkäisy poikkiallisenä johtamishaasteena pääkaupunkiseudulla. Tutkimukseni käsittelee alueellista eriytymistä, sen syitä ja segregaatian ehkäisemistä julkisen toiminnan johtamisen näkökulmasta Suomessa, etenkin pääkaupunkiseudulla. Alueellinen eriytyminen on ajankohdainen maailmanlaajuisesti tunnustettu ilmiö, jota esiintyy myös pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa kuten Suomessa (Kurvinen ja muut, 2025, s. 1). Asuinalueiden eriytyminen on voimistunut monissa länsimaissa ponnisteluista huolimatta (Ruonavaara ja muut, 2025, s. 1). Segregatio on paikallinen ilmiö, johon liittyy vuorovaikutus, työ- ja asunotmarkkinat, väestörakenne, kaupunkirakenne sekä asiaa koskevat poliittiset toimet (Ruonavaara ja muut, 2025, s. 1).

Ruotsissa, Tanskassa, Norjassa, Suomessa ja jopa Islannissa kaupunkialueiden etninen ja sosioekonominen eriytyminen on voimistunut viime vuosina (Tunström ja muut, 2016, s. 9). Suomessa asuinalueiden segregatio on suhteellisesti vähäisempää eurooppalaisessa ja skandinaavisessa vertailussa kuin esimerkiksi Tukholmassa, Kööpenhaminassa ja Oslolla, joissa sosioekonominen ja etninen eriytyminen on huomattavampaa (Kurvinen ja muut, 2025, s. 1; Ruonavaara ja muut, 2025, s. 2). Asuinalueiden segregaatian vaikutusten huomioonottaminen ei ole siis haitaksi Suomessakaan, sillä esimerkiksi tuloerot ja suhteellinen köyhyys ovat lisääntyneet 1990-luvulta alkaen (Rosengren ja muut, 2024, s. 3). Euroopan pääkaupungeissa segregatio on johtunut esimerkiksi tuloerojen kasvusta sekä hyvinvointi- ja asumisjärjestelmien hallintorakenteista (Rosengren ja muut, 2024, s. 3). Helsingissä segregatio on nimenomaisesti pääosin sosioekonomista segregatiota, jolla tarkoitetaan aikaisempaan liittyviä tulo- ja hyvinvointierojen kasvua (Rosengren ja muut, 2024, s. 3–4; Yrjänä, 2026, s. 3; Bernelius & Vilka, 2019, s. 3105).

Tutkielmassa esiintyy paikoittain käsitteet ”asuinalueiden segregatio” ja ”alueellinen eriytyminen”. Käsitteiden soveltaminen kandidaatintutkielmassa määräytyy sen mukaan, kuten ne esiintyvät ja vaihtelevat niistä kirjoitetussa tutkimuskirjallisuudessa. Vaikka käsitteillä viitataan samaan asiaan, vaikuttaa niiden ero siihen, miten ilmiö voidaan

ymmärtää. Tämän vuoksi avaan kandidaatintutkielmassa asuinalueiden segregaatian ja alueellisen eriytymisen käsitteiden eroavaisuudet.

1.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimusmenetelmä

Tutkielman tutkimuskysymykset keskittyvät siihen, miten segregaatio määritellään tutkimuskirjallisuudessa ja minkälaista poikkihallinnollista johtamista segregaatio edellyttää. Tämän vuoksi tutkielman tutkimusmenetelmänä tulee toimimaan narratiivinen kirjallisuuskatsaus. Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan antaa laaja kuva tutkielman aiheesta, arvioida teoriaa, rakentaa kattava kuva asuinalueiden eriytymisen kokonaisuudesta ja tunnistaa aiheeseen liittyvät ongelmat (Salminen, 2023, s. 3, s. 8). Kyseinen menetelmä mahdollistaa käsitteiden monitulkintaisuuden huomioonottamisen ja ilmiön tarkastelemisen julkisen toiminnan johtamisen näkökulmasta. Se mahdollistaa eri lähestymistapojen ja määritelmien kokoamisen. Pääasiallisena aineistona tutkielmassa toimii suomalaiset ja jotkin kansainväliset tieteelliset artikkelit sekä erilaiset selvitykset, joiden avulla kuvataan tutkielman pääkäsitteitä.

Tutkimuskysymykset, joihin tutkielmassa vastataan:

- 1) Miten segregaatio määritellään asuinalueiden segregatiota koskevassa tutkimuskirjallisuudessa?
- 2) Minkälaista poikkihallinnollista johtamista segregaatio edellyttää pääkaupunkiseudulla?

Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä haen vastausta siihen, kuinka segregaatian käsite tuodaan ilmi alueellista eriytymistä koskevassa tutkimuskirjallisuudessa. Tarkastelu auttaa ymmärtämään ilmiön käsitteelliset ulottuvuudet. Segregatiosta on olemassa useita määritelmiä, sillä sitä voidaan tarkastella esimerkiksi etnisen tai sosioekonomisen eriytymisen kautta. Käsitteenä segregaatio on monitulkintainen ja moniulotteinen, mikä tekee sen selkeän määrittelyn tärkeäksi, ennen kun alueellisen eriytymisen vaikutuksia julkiseen johtamiseen voidaan arvioida tarkemmin. Tavoitteena on laatia selvitys siitä, mitä

asuinalueiden segregatio on ja mitä vaikutuksia segregatiolla on Suomessa sekä etenkin pääkaupunkiseudulla.

Toinen tutkimuskysymys selvittää, minkälaisia poikkihallinnollisia toimia edellytetään, kun otetaan huomioon asuinalueiden segregatian aiheuttamat vaikutukset ja mitä julkiseen toimintaan liittyviä haasteita tämä nostaa esille siitä kirjoitetussa tutkimuskirjallisuudessa. Tutkimuskysymyksen tarkastelu auttaa ymmärtämään, minkälaisia yhteistyörakenteita tarvitaan, jotta julkisen toiminnan johtamisen toimet olisivat mahdollisimman tehokkaita.

1.2 Tarkastelun rajaus ja näkökulma

Tutkielmassa keskitytään asuinalueiden segregatian eli tutkielmassa ei tarkastella esimerkiksi koulutukseen tai työpaikkoihin liittyvää segregatitutumusta. Tutkielma rajautuu pääasiallisesti pääkaupunkiseudulla ilmenevään asuinalueiden segregatioon. Teen rajauksen sen vuoksi, että Suomessa segregatitutumusta keskittyy suurimmalta osalta Helsinkiin, sillä se on maan ainoa metropolialue (Tunström ja muut, 2016, s. 24). Helsingin väestö kasvaa useampia muita kuntia nopeammin ja merkittävä osa sen kasvusta selittyy pitkälti maahanmuuttajaväestön lisääntymisellä (Yrjänä, 2026, s. 3). Helsingissä segregatio on tästä huolimatta pääosin sosioekonomista segregatiota, sillä Suomella on suhteellisen lyhyt historia maahanmuuton kanssa (Yrjänä, 2026, s. 3; Bernelius & Vilka, 2019, s. 3105).

Tutkielmassa segregatiota tarkastellaan poikkihallinnollisten toimien näkökulmasta. Poikkihallinnollisuudella tarkoitetaan julkishallinnon toimintatapaa, jossa eri hallinnonalojen vastuulle kuuluvia tehtäviä pyritään toteuttamaan hallinnonalojen rajat ylittävän yhteistyön kautta (Wallenius ja muut, 2022, s. 187). Valtiovarainministeriön vuonna 2021 toteuttaman julkisen johtamisen kyselyn mukaan vastaajat korostivat tarvetta tarkastella asioita nykyistä laajemmasta ja poikkihallinnollisemmasta näkökulmasta, jotta liiallista niin sanottua siiloutumista voitaisiin vähentää (Koskimies ja muut, 2022, s. 77). Esille nostettiin myös näkemys siitä, että johtajuuden kehittämisessä tulisi painottaa johtajien

laajaa ymmärrystä koko julkisesta hallinnosta sekä kykyä hahmottaa poikkihallinnollisen yhteistyön merkitys (Koskimies ja muut, 2022, s. 78).

Poikkihallinnollisuuden edistäminen on ollut keskeinen tavoite suomalaisessa julkishallinnossa ja se on näkynyt vahvasti monissa 2000-luvun politiikkalinjauksissa (Wallenius ja muut, 2022, s. 186). Poikkihallinnollisuus liittyy 2000-luvulla vahvistuneeseen uuden julkisen hallinnan (New Public Governance) ajatteluun, jossa julkisen hallinnan toimivuutta pyritään tehostamaan syventämällä verkostomaista yhteistyötä eri toimijoiden välillä (Wallenius ja muut, 2022, s. 188). Poikkihallinnollisuus on otettu huomioon segregaaation ehkäisyä koskevissa ohjelmissa pääkaupunkiseudulla. Poikkihallinnollisissa toimissa viranomaiset tarvitsevat poliittisen ohjauksen lisäksi toistensa asiantuntemusta ja toimivaltuuksia voidakseen ratkaista monimutkaisia yhteiskunnallisia ongelmia yhdessä (Valtiontalouden tarkastusvirasto, 2024, s. 6). Valtiontalouden tarkastusviraston (2024, s. 6) tarkastuksen mukaan eri hallinnonalojen yhteistyö voi parhaimmillaan synnyttää toimintakulttuuria, joka tukee kokonaisvaltaista lähestymistapaa, huomioi erilaiset näkökulmat ja edistää entistä kattavampien ja vaikuttavampien ratkaisujen löytymistä. Poikkihallinnollisia ohjausrakenteita muodostetaan yleensä hankkeiden, strategioiden ja ohjelmien valmistelun tai toimeenpanon tueksi. Näihin kokoonpanoihin osallistuu viranomaisten lisäksi usein myös hallinnon ulkopuolisia toimijoita (Valtiontalouden tarkastusvirasto, 2024, s. 6).

2 Asuinalueiden segregaatio

Asuinalueiden segregaatio on monialainen ja kompleksinen ongelma siten se edellyttää strategista ja operatiivista toimintaa aluesuunnitteluun liittyvässä prosessissa (Svensson ja muut, 2025, s. 671). Asuinalueiden eriytymisen ilmeneminen on ristiriidassa pohjoismaisen hyvinvointimallin periaatteiden kanssa (Rosengren ja muut, 2023, s. 253). Jotta saavutetaan sosiaalisesti kestävämpiä kaupunkeja, on tärkeää luoda ymmärrys, miten kaupungit segregoituvat ja mitkä tekijät vaikuttavat sen syntyyn (Tunström, 2016, s. 37). Suomessa segregaatioon liittyvä tutkimus on painottunut pääosin heikommassa asemassa olevien väestöryhmien alueellisen keskittymisen tarkasteluun, kun taas hyväosaisempien ryhmien eriytymiseen on kiinnitetty huomattavasti vähemmän huomiota (Rosengren ja muut, 2023, s. 255).

2.1 Segregaation syyt

Tunströmin ja muiden (2016, s. 37) mukaan segregaatista ei kärsi vain tietty alue tai kaupunginosa, vaan sen vaikuttaa koko kaupunkiin aiheuttaen pitkäaikaisia sosiaalisen kestämyksen seurauksia. Asuinalueiden segregaatian taustalla saattaa joissakin tapauksissa olla asemaan liittyvää syrjintää, joka perustuu esimerkiksi etniseen taustaan, uskontoon tai yhteiskuntaluokkaan, ja näissä tapauksissa on olemassa toimija, joka pyrkii tietoisesti luomaan eriytyneen tilanteen (Ruonavaara ja muut 2025, s. 3). Toinen mahdollinen syy asuinalueiden segregaatioon on ihmisten taipumus olla tekemisissä ihmisten kanssa, jotka koetaan samankaltaisiksi eli niin sanottu homofilia, joka vaikuttaa vuorovaikutusmalleihin ja asuinaluepreferensseihin (Galster ja muut, 2021, s. 76).

Sosioekonomisella segregaatilla tarkoitetaan esimerkiksi tulo- ja hyvinvointierojen kasvua (Rosengren ja muut, 2024, s. 3–4; Yrjänä, 2026, s. 3). Sosioekonomisilla eroilla tarkoitetaan tässä kontekstissa asuinalueiden eroja koulutuksessa, tuloissa ja sosiaaliluokassa (Riittaoja, 2010, s. 139). Puolestaan etninen segregaatio on Helsingissä vähäistä (Skifter Andersen ja muut, 2016, s. 14). Etnisyyttä voidaan käyttää käsitteellisenä työkaluna erontekoon sosiaalisten ryhmien välillä, viitaten kieleen, tapakulttuuriin tai

ulkonäköön (Riittaoja, 2010, s. 139). Suomi kuuluu Italian ja Espanjan tavoin niin sanotusti uusiin maahanmuuttomaihin, mikä saattaa tarkoittaa, että Suomi on vasta lähestymässä muiden maiden jo kokemia etnisen segregaatian tasoja (Kurvinen ja muut, 2025, s. 9).

2.2 Segregaation moninaiset käsitteet

Tutkimuskirjallisuudessa segregaatioon liittyvistä asioista keskustellaan erilaisilla nimikkeillä, joten selkeyden vuoksi tutkielmassa avataan näiden merkityksiä. Yleisimmin käsitteellä segregatio voidaan tarkoittaa sosiaalisten ryhmien sijoittumista eri alueille tietyllä maantieteellisellä tasolla ja siihen usein liitetään oletus haitallisista seurauksista, mutta sillä voidaan kuvata myös esimerkiksi sosiaalista eriytymistä työelämässä tai palvelujen saatavuudessa (Rosengren ja muut, 2024, s. 3; Tunström ja muut, 2016, s. 7). Rosengren ja muut (2023, s. 256) argumentoivat, että termiä segregatio olisi vältetty tutkijoiden ja hallinnon toimesta, sillä sitä on pidetty kaupunginosia leimaavana. Tämä sijaan tutkimuksissa on puolestaan analysoitu sosiaalista erilaistumista tai on viitattu kaupunkialueiden luontaiseen sosio-spatiaaliseen monimuotoisuuteen (Rosengren ja muut, 2023, s. 256).

Segregaation käsite voidaan määritellä kielteisemmäksi kuin käsite ”alueellinen eriytyminen” ja niin sanotuksi ei-toivotuksi eriytymiseksi (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 571). Segregaatiolla on viitattu tilanteisiin, joissa asuinalueet alittavat hyvinvoinnin vähimmäistason (Allardt, 1992, viitattu teoksessa Rosengren, 2024, s. 2). Spatiaalista eriytymistä (*spatial differentiation*) on käytetty Suomessa kuvaamaan niin sanottua hyväksyttävää eriytymistä (Allardt, 1992, s. 52, viitattu teoksessa Rosengren, 2024, s. 2). Spatiaalisen eriytymisen voisi tulkita tarkoittavan samaa asiaa kuin alueellinen eriytyminen. Marcuse (2005, s. 16) määrittelee klusteroitumisen olevan väestöryhmän alueellista keskittymistä tiettyyn paikkaan, kun taas segregaatilla viitataan tilanteeseen, jossa tietty väestöryhmä joutuu vastentahtoisesti keskittymään tietylle rajatulle alueelle. Näin ollen segregatio tarkoittaa prosessia, jossa esimerkiksi ghetto muodostuu ja säilyy (Marcuse,

2005, s. 16). Kielteisenä segregaatina voidaan pitää eriytymistä, jolloin asukkailla ei ole todellisia mahdollisuuksia vaikuttaa asuinpaikkaansa (Riittaoja, 2010, s. 138).

Alueellisen eriytymisen eri muotoja ovat esimerkiksi demografinen, sosiaalinen ja etninen alueellinen eriytyminen (Knox & Pinch, 2000, s. 108–115 viitattu teoksessa Vilkama, 2011, s. 24). Vilkaman (2011, s. 26) mukaan alueellinen eriytyminen muodostuu, kun valikoiva muuttoliike ja väestön luonnolliset muutokset ohjaavat eri väestöryhmiä eri alueille. Sosioekonomisella segregaatilla voidaan viitata esimerkiksi tulo- ja hyvinvointierojen kasvuun (Rosengren ja muut, 2024, s. 3–4). Bernelius ja Vilkama (2019, s. 3105) havaitsivat sosioekonomisen sekä etnisen eriytymisen lisääntyneen Helsingissä vuosina 1995–2015. Kauppinen ja muut (2022, s. 1641) havaitsivat, että sosioekonominen eriytyminen ja etninen eriytyminen ovat yhteydessä toisiinsa monimutkaisilla tavoilla.

Asuinalueiden segregaatioon liittyvää heikompaa pääsyä työ- ja asumismahdollisuuksiin kuvataan käsitteellä alueellinen epäsuhta (*spatial mismatch*), joka osaltaan edistää asuinalueiden eriytymistä (Galster, 2007, s. 23). Varakkaammat kotitaloudet voivat valita asuinpaikkansa esimerkiksi koetun turvallisuuden ja subjektiivista hyvinvointia edistävien tekijöiden pohjalta (Sallis ja muut, 2011, s. 1274–1275). Tällöin liikkuminen perustuu usein yksityisautoiluun, mikä voi osaltaan edistää hajanaisuutta yhteiskunnallisissa rakenteissa ja lisätä ympäristökuormitusta (Rosengren ja muut, 2024, s. 2).

Ruonavaara ja muut (2025, s. 2) ehdottavat artikkelissaan asuinalueiden segregaatiolle seuraavia määritelmiä, jossa sillä viitataan prosessiin ja tilaan, jossa ja jonka seurauksena 1. eri sosioekonomisilta ja/tai kulttuurisilta ominaisuuksiltaan erilaiset väestöryhmät asettuvat eri kaupunginosiin siten, että tietyissä kaupunginosissa jotkin ryhmät ovat yliedustettuina ja toiset aliedustettuina 2. aiemman seurauksena muodostuneet kaupunginosat polarisoituvat eriytyneiksi yhteisöiksi, joissa korostuvat joko edut tai haitat. Neutraali segregatio on segregaatian muoto, jolla ei ole siellä asuville ihmisille merkittäviä hyviä tai huonoja seurauksia (Ruonavaara ja muut 2025, s. 2).

2.3 Segregaatioon liittyvät haasteet

Segregoituneet alueet aiheuttavat pidemmän ajan seurauksia, jotka voivat ulottua heikon asumisen laadun ja saavutettavuusongelmien ulkopuolelle (Tunström, 2016, s.37). Segregoituneet alueet voivat heikentää demokratian toteutumista, alueellista oikeudenmukaisuutta sekä työllisyys- ja koulutusmahdollisuuksia (Tunström, 2016, s.37). Segregaation voidaan ajatella olevan esimerkki viheliäisestä ongelmasta (*wicked problem*) (Rittel & Webber, 1973, s. 160).

Viheliäisiä ongelmia ei voida tarkastella vain yksinkertaisena ongelma/ratkaisu asetelmana, sillä niihin liittyvät tavoitteet ovat usein keskenään ristiriidassa (Rittel & Webber, 1973, s. 161). Rosengrenin (2024, s. 1) mukaan näkemys on ristiriidassa rationaalisen kaupunkisuunnittelun ajattelun kanssa, jossa oletetaan, että ongelmien taustalla olevat syy-seuraussuhteet voidaan tunnistaa ja niiden pohjalta kehittää ratkaisuja. Segregaatio voidaan nähdä viheliäisenä ongelmana sen monimutkaisuuden vuoksi, koska se ei palaudu yhteen selkeään syyhyyn tai mekanismiin ja se syntyy useiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta (Rosengren, 2024, s. 2). Segregaation määrittelyä vaikeuttaa sen kytkeytyminen muihin ilmiöihin, kuten köyhyyteen, eriarvoisuuteen ja resurssien saavutettavuuteen. Segregaatio koskettaa useita eri toimijoita, joilla on usein toisistaan poikkeavia näkökulmia ja intressejä, mikä vaikeuttaa yhteisymmärryksen saavuttamista. Tämän vuoksi ratkaisut ovat usein epämääräisiä ja vaativat eri näkökulmien yhteensovittamista ja sektoreiden yhteensovittamista. (Rosengren, 2024, s. 2). Segregaation kaltaiset viheliäiset ongelmat johtavat usein siihen, että kun yksi ongelma saadaan ratkaistua, luo se hoidettavaksi uusia ongelmia (Rosengren, 2024, s. 2).

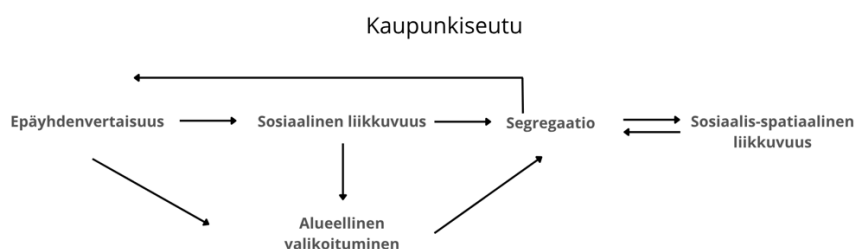
Kurvinen ja muut (2025, s. 1) tutkivat asuinalueiden sosioekonomista ja etnistä eriytymistä 20 suomalaisessa kaupungissa verraten asuinalueuokituksen tuloksia kaupunginosamääritelmiin. Euroopassa ja Yhdysvalloissa asuinalueiden eriytymisen kasvu perustuu pitkälti pitkäkestoisiin ja sitkeisiin prosesseihin, joita on haastavaa ehkäistä edes tasaavilla hyvinvointipoliittisilla toimenpiteillä (Kurvinen ja muut 2025, s. 2). Tämän lisäksi heidän tutkimustuloksensa osoittavat, että sosioekonominen eriytyminen oli

lisääntynyt kaikissa tutkituissa kaupungeissa eikä sosioekonomista segregaaation lisääntymistä Suomessa olla kyetty estämään edes vahvoilla hyvinvointipoliittisilla toimilla yhdistettynä kaupunkipoliittisiin toimiin kuten sosiaaliseen sekoittamiseen (Kurvinen ja muut 2025, s. 10).

Sosiaalisella sekoittamisella pyritään vaikuttamaan kotitalouksien sijoittumiseen kaupunkialueilla, luomalla uusia mahdollisuuksia asuinalueiden väliseen jakautumiseen (Anderson ja muut, 2010, s. 239). Monimuotoisten asuinalueiden ajatellaan houkuttelevan erilaisista taustoista tulevia kotitalouksia (Anderson ja muut, 2010, s. 239). Kurvisen ja muiden (2025, s. 2) mukaan on todennäköistä, että kuntien kaavoitusmonopoli, joka antaa kunnille viime kädessä päätösvallan maankäytöstä, sekä vahva hyvinvointivaltiollinen korvaus ja suhteellisen alhainen tuloerojen taso olisivat hillinneet asuinalueiden segregatiota. Samanaikaisesti on kuitenkin nähtävissä, että segregaaation lisääntymistä havaitaan yhä erityisesti tietyn tyyppisten asuinalueiden yhteydessä (Kurvinen ja muut 2025, s. 2).

Kurvisen ja muiden (2025, s. 10) tulokset osoittavat sosioekonomisen eriytymisen lisääntyvän entisestään asuinalueiden välillä Suomessa. Ilmiö on todennäköisesti vielä voimakkaampaa maissa, joissa tuloerot ovat suurempia, hyvinvointijärjestelmä on vähemmän kattava tai joissa sukupolvien välinen eriarvoisuus on korostuneempaa (Kurvinen ja muut 2025, s. 10). Vilkkama ja muut (2014) raportoivat vuosilta 2002–2012, että Helsingissä keskimääräiset tulot ja koulutustaso nousivat eniten sellaisilla asuinalueilla, joilla lähtötaso oli jo valmiiksi korkea tai keskimääräinen. Tämä viittaa siihen, että eroavaisuudet hyvin toimeentulevien ja sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevien naapurustojen välillä ovat kasvaneet, joka osoittaa sosiaalisen liikkuvuuden vähentyvyyttä (Tunström, 2016, s. 18). Pohjimmiltaan sosioekonomisen segregaaation kasvu on liitetty tulo- ja varallisuuseroihin (van Ham ja muut, 2019, s. 138). Varallisuuserojen korostuessa yhä enemmän, voidaan tämän odottaa heijastuvan myös asuinalueiden segregaaation lisääntymiseen (Piketty & Saez, 2014, s. 842).

Van Ham ja muiden (2019, s. 146) mukaan segregaatian noidankehällä tarkoitetaan prosessia, jossa pienituloisuus ja heikko-osaisuus kasautuvat samoille asuinalueille, jolloin tämä vaikuttaa koulujen, palveluiden ja vapaa-ajan ympäristöjen eriytymiseen. Alueelliset olosuhteet heijastuvat tällöin yksilöiden koulutukseen, terveyteen, työllistymiseen ja tulotasoon, mikä vaikuttaa heidän mahdollisuuksiinsa muuttaa niin sanotusti paremmille alueille. Näin segregatio ja eriarvoisuus vahvistavat toisiaan sukupolvesta toiseen ja heikentävät sosiaalista sekä alueellista liikkuvuutta (van Ham ja muut, 2019, s. 146).

Kuvio 1. Segregaatian noidankehät (mukaillen lähteestä van Ham ja muut, 2019, s. 146)

Kuviossa 1 havainnollistetaan sitä, kuinka kaupunkien kasvava eriarvoisuus voi heikentää sosiaalista liikkuvuutta, koska eri tuloryhmien välinen etäisyys kasvaa sekä taloudelliselta osalta että alueellisesti. Tämä voi johtaa sosioekonomisen segregaatian syntyyn, koska tuloerot yhdessä rajallisen sosiaalisen liikkuvuuden kanssa voi vahvistaa eriytymistä (van Ham ja muut, 2019, s. 145). Segregatio voi rajoittaa sosiaalis-spatiaalista liikkuvuutta, koska alueiden eriytyminen vahvistaa eriarvoisuutta ja tämä puolestaan vaikeuttaa siirtymistä parempiosaisille alueille (van Ham ja muut, 2019, s. 145). Segregatio syntyy yhteiskunnallisen eriarvoisuuden sekä asumisen sosioekonomisen eriytymisen seurauksena (van Ham ja muut, 2018, s. 148).

3 Alueellisen eriytymisen ehkäiseminen

Segregaatio on moniulotteinen ilmiö, joka liittyy taloudellisiin ja poliittisiin tekijöihin sekä työmarkkinoiden rakenteeseen (Tunström ja muut, 2016, s. 11). Suomen kontekstissa olennaista on, milloin segregaatio alkaa vakiintua osaksi yhteiskunnallisia rakenteita, kuten monissa muissa Euroopan maissa on jo tapahtunut (Rosengren, 2024, s. 23). Kortteisen ja Vaattovaaran (2015, s. 569) mukaan viimeisten noin 25 vuoden aikana pääkaupunkiseutua on leimannut väestöryhmien aikaisempaa selkeämpi eriytyminen. Pienituloiset ja huono-osaiset ovat keskittyneet omille alueilleen, kun taas koulutetut ja hyvätuloiset omilleen (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 569). Mikäli tämän kaltaista kehitystä pidetään ei-toivottuna alueellisena eriytymisenä, voidaan todeta, että pääkaupunkiseudulla on eletty segregaation vahvistumisen aikaa jo kauemman aikaa. Tämän vuoksi on tärkeää pohtia, miten kaupunkipolitiikalla voidaan vaikuttaa tähän kehitykseen ja ehkäistä eriytymistä (Rosengren, 2024, s. 23).

Segregaatiota vahvistavia tekijöitä ovat vuokra-asuntojen ja asuntoalueiden fyysinen rapautuminen sekä leimaantuminen, maahanmuuton alueellinen keskittyminen ja siihen liittyvät kotoutumisen haasteet, varakkaampien väestöryhmien eriytyneet asumispreferenssit sekä koulusegregaation kasvu (Hess ja muut, 2018; Vaattovaara ja muut, 2018; Bernelius & Vilkkama, 2019 viitattu teoksessa Ruonavaara ja muut, 2025, s. 1). Hasun ja Röytin (2025) mukaan alueellisesta eriytymisestä tulee ongelma silloin, kun se johtaa epätasaiseen ja epäoikeudenmukaiseen resurssien ja mahdollisuuksien jakautumiseen eli eriarvoistumiseen. Asuinalueiden eriytyminen on poikkihallinnollinen ja monisyinen ilmiö, joka vaatii strategista suunnittelua sekä käytännön tason toimintaa alueidenkäytön suunnittelussa (Svensson ja muut, 2025, s. 671). Saikkonen ja muut, (2018, s. 30) toteavat, että segregaation ehkäiseminen edellyttää lähtökohtaisesti poikkihallinnollisia toimenpiteitä.

3.1 Segregaation ehkäisemisen lähtökohdat

Ruonavaara ja muut (2025, s. 8) toteavat tekemänsä analyysin perusteella, että Suomessa asuinalueiden segregaatiota pyritään ehkäisemään ja lieventämään ensisijaisesti ennaltaehkäisevän ja korjaavan sosiaalisen sekoittamisen sekä alueperustaisten kehittämishankkeiden avulla. Tyypillisimpiä keinoja segregaation hallintaa ovat tällöin asuntopolitiikka ja sosiaalinen sekoittaminen (Rasinkangas ja muut, 2023, s. 357). Suomessa toteutettua lähestymistapaa segregaatiota kohtaan voidaan luonnehtia niin sanotusti pehmeäksi, sillä se ei perustu väestön alueellisten keskittymien hajauttamiseen (Ruonavaara ja muut, 2025, s. 8). Monissa maissa on toteutettu valtion johtamaa ohjelmaa, jonka avulla vaikutetaan segregaation ehkäisemiseen. Suomessa asuinalueiden segregaation osalta valtiolla on ollut enemmän organisoiva, edesauttava ja kannustava rooli, jonka vuoksi Suomessa ei näin ollen olla toteutettu laajoja kaupunki uudistushankkeita (Andersson, Bråmås ja muut 2010; Hess ja muut, 2018; Carpenter, 2018; Costarelli ja muut, 2019; Kleihans, 2004 viitattu teoksessa Rosengren ja muut 2023, s. 257). Rosengrenin (2024, s. 74) tekemien haastatteluiden mukaan paikallisviranomaiset kokevat, että he eivät saa valtiolta riittävästi tukea tavoitteiden toteuttamiseksi, joka koetaan kuormittavaksi paikallisten toimijoiden puolesta ongelman laajuuden vuoksi.

Segregaation ehkäiseminen Suomessa on pääosin kuntien vastuulla ja näin ollen sen hallintaan on vaikuttanut kuntien omat poliittiset ja strategiset päätökset (Rosengren ja muut 2023, s. 257). Valtio on koordinoanut lähiökehitysohjelmia, jotka ovat olleet pikeminkin ennaltaehkäiseviä. Kunnat ovat voineet osallistua näihin vapaaehtoisesti ja valita itse omat kehittämiskohteensa. Nämä ohjelmat ovat lisänneet tietoisuutta segregaation hallinnan merkityksestä ja lisänneet eri hallinnonalojen välistä yhteistyötä kaupunkien sisällä (Rosengren ja muut 2023, s. 258). Lähiöohjelmien tavoitteena on ollut pitkäjänteisten poikkihallinnollisten toimien etsiminen, joiden avulla on pyritty ehkäisemään segregaatiota, vahvistamaan asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta, lisäämään asuinalueiden elinvoimaisuutta sekä turvata hyvä taso palveluiden ja asumisen osalta (Ympäristöministeriö, n.d.a). Lähiöohjelmaa on toteutettu vuodesta 2008 asti ja viimeisin lähiöohjelma sijoittuu vuosille 2020–2022 (Ympäristöministeriö, n.d.a).

Asuminen ja asuntopolitiikka ovat kuuluneet ympäristöministeriön hallinnonalaan (Saikonen ja muut, 2018, s. 30). Rosengrenin ja muiden (2023, s. 257) mukaan Suomessa selkeimmät segregaaation ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ovat olleet ympäristöministeriön ohjaamat lähiöiden kehittämisohjelmat, joiden tavoitteena on esimerkiksi ollut sosiaalisen ja fyysisen ympäristön kehittäminen huono-osaisemmillä kaupunkialueilla. Lähiöiden kehittämisohjelmat eivät kuitenkaan ole onnistuneet segregaaation ehkäisemisen osalta merkittävästi. Asuntomarkkinoiden tarjontapuoleen on mahdollista vaikuttaa julkisen hallinnon toimenpiteillä, mutta puolestaan kysyntäpuolen ohjaaminen on monimutkaisempaa (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 570).

Alueiden vakiintunutta asemaa on vaikeaa muuttaa, minkä vuoksi olisi tullut kiinnittää huomiota lähiöiden kehittämisohjelmiin kuuluvien lähiöiden tukemiseen, sillä alueet ovat kehittämisohjelmista huolimatta pysyneet samankaltaisina (Rasinkangas ja muut, 2023, s. 367). Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa vuosina 2019–2023 asuinalueiden segregaaation ehkäiseminen mainittiin useamman kerran asuntopolitiikan tavoitteena (Valtioneuvosto, 2019, s. 52–54). Asuntopoliittisessa kehittämisohjelmassa (VNS 12/2021 vp) vuosiksi 2021–2028 korostetaan asuinalueiden eriytymisen voimistumista (Valtioneuvosto, 2021, s. 3). Mitä enemmän asumisvalinnat perustuvat alueisiin liitettyihin mielikuviiin ja aiemmin muodostuneisiin rakenteellisiin eroihin, sitä vahvemmin segregatio alkaa näyttäytyä pysyvänä osana kaupunkiseudun kehitystä (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 570).

Rasinkankaan ja muiden (2023, s. 360) mukaan suomalaisilla kunnilla on mahdollisuus vaikuttaa maa- ja asuntopolitiikan keinoin asuntorakentamisen sijaintiin. Puolestaan se, mitä rakennetaan, määräytyy pääosin markkinoilla (Rasinkangas ja muut, 2023, s. 360). Asuntomarkkinat toimivat näin ollen pääosin markkinaehtoisesti, ja vain valtion tukemien asuntojen vuokria säännellään (Kurvinen ja muut 2025, s. 2). Kunnilla on keskeinen rooli säädellyn ARA-asuntotuotannon toteuttamisessa, erityisesti omien vuokratyöyhtiöidensä sekä maankäyttöä ja asuntopolitiikkaa koskevien linjaustensa kautta. ARA

tarkoittaa Suomen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen kautta tuettua ja hintasäänneltyä asuntokantaa, jossa asukkaat valitaan tarvehankinnan perusteella. (Rasinkangas ja muut, 2023, s. 360).

Sosiaalinen vuokra-asuminen tarjoaa kunnille mahdollisuuden vaikuttaa paikallisiin asuntomarkkinoihin ja edistää niihin liittyviä tavoitteitaan. Sosiaalisen sekoittamisen linjaukset ja niiden toteuttamisen aluetasot ovat kuitenkin kontekstisidonnaisia ja ajassa muuttuvia poliittisia kysymyksiä (Rasinkangas ja muut, 2023, s. 360). Vilkkaman ja muiden (2014, s. 3) tulokset osoittavat, että asuntokannan rakenne, erityisesti ARA-vuokra-asunnot ja kerrostalojen osuus sekä alueen sijaintikunta ja etäisyys Helsingin keskustasta selittävät merkittävän osan, noin kaksi kolmasosaa, pääkaupunkiseutua koskevaa asuinalueiden sosioekonomisen ja etnisen alueellisen vaihtelun rakennetta. Alueilla, joilla ARA-vuokra-asuntojen ja kerrostaloasuntojen osuus on suuri, ja jotka sijaitsevat kauempana Helsingin keskustasta, sosioekonominen asema on tyypillisesti matalampi (Vilkkama ja muut, 2014, s. 3).

Uusimpana toimenpiteenä on kuntien ja valtion välistä yhteistyötä sekä seutujen sisäistä yhteistyötä lisäävät MAL-sopimukset eli maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset, joiden tarkoituksena on tukea suurimpien kaupunkiseutujen (Helsinki, Tampere, Turku, Oulu, Jyväskylä, Kuopio ja Lahti) kasvua ja kehitystä Suomessa (Ympäristöministeriö, n.d.a; Rosengren ja muut 2023, s. 258). MAL-sopimukset ovat eri politiikan sektoreiden ja hallinnon tasojen välisiä sopimuksia, joiden avulla voidaan puuttua nopeasti suurempien kaupunkialueiden ongelmiin kuten asuntopulaan ja kestäviin liikenneratkaisuihin (Rosengren ja muut, 2024, s. 2). Kaupunkikysymyksistä vastaavat tällöin valtion organisaatiot kuten ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö sekä suurimpien kaupunkiseutujen kunnat, jotka ovat allekirjoittaneet MAL-sopimukset. Sopimuksien tavoitteena on kaupunkialueiden toimivuuden ja kilpailukykyyn parantaminen sekä kuntien tasapainoinen kehitys (Rosengren ja muut 2023, s. 258). Rosengrenin ja muiden (2023, s. 259) mukaan MAL-sopimukset eivät kuitenkaan ole sitovia sopimuksia ja se, että

täyttävätkö sekä toteutuvatko kunnan määrittelemät MAL-tavoitteet on kunnanvaltuuston käsissä.

Asuntokannan sosiaalinen sekoittaminen on keskeinen väline kansallisessa asuntopolitiikassa, ja sen toteutuksessa kuntien maankäyttö- ja asuntopolitiikka on keskeisessä asemassa (Rasinkangas ja muut, 2023, s. 357). MAL-suunnittelussa segregatio on ainoa sosiaalisen kestävyuden mittari, jota arvioidaan ja seurataan (Rosengren ja muut 2024, s. 10). MAL-sopimusten tavoitteena on segregatian ehkäisy lisäämällä sosiaalista asuntotuotantoa merkittävästi sujuvien liikenneyhteyksien ja palveluiden äärellä sijaitseville alueilla (Rosengren ja muut 2024, s. 15). Joukkoliikenteen ja saavutettavuuden kehittäminen on keskeisessä osassa segregatian ehkäisyssä, koska ne yhdistävät heikommassa asemassa olevia alueita esimerkiksi työpaikkoihin, koulutukseen ja palveluihin (van Ham ja muut, 2018, s. 149). Näin voidaan ehkäistä segregatian niin sanottua noidankehää (van Ham ja muut, 2018, s. 149).

”Desegregatiolla” viitataan toimenpiteisiin, joilla pyritään vähentämään jo olemassa olevaa segregatiota. Tämänkaltaisia keinoja ovat esimerkiksi eri hallintamuotojen ja asuntotyyppien sekoittaminen samalla asuinalueella (Ruonavaara ja muut, 2025, s. 3). Mikäli tämänkaltaisia toimenpiteitä sovelletaan kokonaan uusiin asuinalueisiin, niiden tavoitteena ei ole purkaa olemassa olevaa segregatiota, vaan ehkäistä sen syntymistä (Ruonavaara ja muut, 2025, s. 3). Maahanmuuttajien alueellista eriytymistä on pyritty estämään alueellisesti tasapainoisella kaupunkikehityksellä kuten hyödyntämällä asuntojen hallintamuotojen monipuolistamista sekä sosiaalisen sekoittamisen periaatteita (Dhalmann & Vilka, 2009, s. 428). Ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä voidaan pitää käytäntöjä, joissa samaan sosiaaliseen tai kulttuuriseen ryhmään kuuluvia henkilöitä sijoitetaan eri kaupunginosiin, jotta alueellinen keskittyminen vältettäisiin (Ruonavaara ja muut, 2025, s. 3).

Van Ham ja muut (2021, s. 14) esittävät, että taloudellisten resurssien epätasainen jakautuminen yhteiskunnassa on segregatian keskeinen syy. Regiimi ei estä alueellista

eriytymistä, jos väestön sisäiset erot kasvavat, mutta sisäisten rakenteiden kautta voidaan määrittää paikallinen segregatiomalli (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 564). Mikäli taloudellisten erojen kaventaminen ymmärretään segregatiota ehkäiseväksi toimenpiteeksi, voidaan esimerkiksi asumistukien katsoa toimivan segregatiota lieventävänä toimenpiteenä (Ruonavaara ja muut, 2025, s. 3). Bolt (2009, s. 399) toteaa, että vaikka vuokratukia ei ole alun perin tarkoitettu segregatiota vähentämisen välineeksi, on niillä käytännössä tämänkaltaista vaikutusta, jolloin tukien leikkaukset herättävät keskustelua niiden vaikutuksista segregatioon. Hyvinvointivaltion tulontasaus sekä pääkaupunkiseudulla kuntien harjoittama sekoittamispolitiikka näyttäytyvät keskeisinä rakenteellisinä tekijöinä alueellisen eriytymisen ehkäisemisen kannalta (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 564).

Kuntien toimijoiden kykyä soveltaa tutkimustietoa segregatiosta, voi vaikeuttaa segregatiota koskevan tiedon saatavuuden puutteellisuus (Rosengren, 2024, s. 74). Aineiston saatavuuden rajoittamista on perusteltu paikkatietoon liittyvällä leimaantumisen riskillä heikommassa asemassa olevilla asuinalueilla. Tämän seurauksena tiedon rajallinen saatavuus voi heikentää kuntatoimijoiden mahdollisuuksia hyödyntää segregatiota koskevaa tietoa päätöksenteossa. Aineiston käyttöön liittyvä herkkyys heijastaa osaltaan Suomen hyvinvointipoliittista historiaa sekä sitoutumista sosiaaliseen tasa-arvoon. (Rosengren, 2024, s. 74). Segregatiota tunnistaminen kuntatasolla voi kuitenkin parhaimmillaan avata mahdollisuuksia ilmiön taustalla vaikuttavien syy-seuraussuhteiden tarkasteluun sekä paikallisten ratkaisukeinojen arviointiin ja niiden kehittämiseen (Rosengren ja muut, 2023, s. 269).

3.2 Poikkihallinnolliset keinot

Segregatio koskettaa monia toimijoita, joilla voi olla toisistaan poikkeavia näkökulmia ja pyrkimyksiä, jonka vuoksi ratkaisut vaativat eri näkökulmien ja sektoreiden yhteensovittamista (Rosengren, 2024, s.2). Segregatiota ehkäiseminen edellyttää lähtökohtaisesti poikkihallinnollisia toimenpiteitä (Saikkonen ja muut, 2018, s. 30). Asuinalueiden eriytymisen ollessa poikkihallinnollinen ja monisyinen ilmiö, vaatii se strategista suunnittelua

sekä käytännön tason toimintaa alueidenkäytön suunnittelussa (Svensson ja muut, 2025, s. 671). Poikkihallinnollisuudella tarkoitetaan julkishallinnon toimintatapaa, jossa eri hallinnonalojen vastuulle kuuluvia tehtäviä pyritään toteuttamaan hallinnonalojen rajat ylittävän yhteistyön kautta (Wallenius ja muut, 2022, s. 187). Eri hallinnonalojen yhteistyö voi parhaimmillaan synnyttää toimintakulttuuria, joka tukee kokonaisvaltaista lähestymistapaa, huomio erilaiset näkökulmat ja edistää entistä kattavampien ja vaikuttavampien ratkaisujen löytymistä (Valtiontalouden tarkastusviraston, 2024, s. 6). Tämänkaltaisia ohjausrakenteita muodostetaan yleensä erilaisten hankkeiden, strategioiden ja ohjelmien valmistelun tai toimeenpanon tueksi. Näihin kokoonpanoihin osallistuu viranomaisten lisäksi usein myös hallinnon ulkopuolisia toimijoita. (Valtiontalouden tarkastusvirasto, 2024, s. 6).

Segregaation ehkäiseminen on huomioitu Suomessa osana julkista toimintaa. Sen torjumiseksi on kehitetty poikkihallinnollisia toimintamalleja sekä kaupunkitasolla että ministeriötasolla. Rosengrenin ja muiden (2024, s. 10) toteuttaman haastattelun mukaan alueellisen eriytymisen ehkäisyn ensisijaisiksi keinoiksi nostettiin rakenteelliseen eriarvoisuuden puuttuminen eri hallinnon sektoreilla, kuten palvelujen tasa-arvo, turvallisuus ja maahanmuuttajien kotouttamisen tärkeys. Asuinalueiden segregaatiota koskevassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä eri toimijat kuten kaupungit, hyvinvointialueet, kunnat, valtion virastot, ministeriöt ja muut viranomaiset koordinoivat yhdessä (Espoo, 2026; Työ- ja elinkeinoministeriö, 2026; Vantaa, 2026). Poikkihallinnollinen yhteistyö ei tällöin ole vain päätöksentekoa, vaan verkostomaista kumppanuutta ja uudenlaisten toimintatapojen hakemista yhdessä eri toimijoiden kesken (Espoo, 2026; Työ- ja elinkeinoministeriö, 2026; Vantaa, 2026).

Kortteisen ja Vaattovaaran (2015, s. 569) mukaan huono-osaisuuden keskittymät sijoittuvat erityisesti Helsinkiin ja valtaosa näistä alueista paikantuu itäisen suuralueen alueella tai sen läheisyyteen. Helsingissä segregaatiota käsitellään osana muita poikkihallinnollisia ohjelmia, jossa on monialainen kaupunki uudistusohjelma (Rosengren ja muut, 2023, s. 265; Helsinki, n.d.). Kaupunki uudistusalueisiin Helsingissä kuuluu Kannelmäki-

Malminkartano, Malmi, Mellunkylä ja Meri-Rastila (Helsinki, n.d.) Helsingin kaupunkiuudistusohjelmassa tavoitteena on elinympäristön ja palvelujen parantaminen valituilla heikomman sosioekonomisen aseman omaavalla kohdealueella (Rosengren ja muut, 2023, s. 265). Helsingin kaupunkiuudistuksesta huolimatta Helsingillä ei ole täsmällisiä toimia tai ohjelmaa segregaatian ehkäisemiselle (Yrjänä, 2026 s. 4). Helsingissä sosiaalista sekoittamista on harjoitettu 1960-luvulta alkaen, ja nämä ovatkin muodostaneet keskeisen osan Helsingin ja muun pääkaupunkiseudun kaupunkisuunnittelua 1970-luvulta lähtien (Dhalmann & Vilkkama, 2009, s. 428; Vaattovaara ja muut, 2018, s. 220–221). Pääkaupunkiseudulle on tällöin toteutettu alueelliseen sosiaaliseen sekoittamiseen perustuvaa kaavoituspolitiikkaa korttelitasolla ja talokohtaisella tasolla jo yli 50 vuoden ajan (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 563). Tämän seurauksena kaupunkiseudun aluerakenne on muodostunut kansainvälisesti poikkeukselliseksi, jolloin asuinalueet ovat sisäisesti varsin heterogeenisiä eli väestörakenteeltaan monimuotoisia, mutta samalla keskenään hyvin samankaltaisia (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 563).

Segregaation ehkäisyyn ja hallintaan on kiinnitetty aiempaa enemmän huomiota lähiökehitysohjelmien viimeisimmillä ohjelmakausilla (2013–2015 ja 2020–2022) (Rosengren ja muut 2023, s. 258). Kortteisen ja Vaattovaaran (2015, s. 569) mukaan huono-osaisuuden ydinalueet keskittyvät pääosin Helsinkiin, etenkin itäisen suuralueen sisälle. Tulokset viittaavat siihen, että sekoittamispolitiikan tuloksellisuus on heikentynyt Helsingin seudulla vähitellen (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 569).

Vantaan ja Espoon kaupungilla on myös omat toimintamallinsa segregaatian ehkäisemiseksi. Vantaan kaupunki on perustanut vuonna 2025 toimialarajat ylittävän segregaatian ehkäisyn toimintaohjelman. Toimintaohjelman tavoitteena on segregaatiokehityksen pysäyttäminen kokoamalla, yhdistämällä ja kehittämällä kaupungin toimintaa sen suuntaiseksi sekä tarkoituksena on toiminta poikkileikkaavasti kaikilla toimialoilla (Vantaa, n.d.). Vantaan kaupungin segregaatian ehkäisyn toimintaohjelman tarkoituksena on luoda Vantaalle poikkihallinnollinen aluemalli, jossa taktiset aluejohtoryhmät kokoavat

yhteen näkökulmia eri toimialoilta ja kumppaneilta, jolloin päätökset ja huomio perustuvat kaikkien yhteiseen alueelliseen tilannekuvaan (Vantaa, 2026).

Espoon strategiana toimii Espoo-tarina ja siihen liittyvät poikkihallinnolliset kehitysohjelmat. Segregaation ehkäisyn osalta poikkihallinnollisena kehitysohjelmana toimii Yhteisöllinen Espoo -kehitysohjelma, jonka hyötytavoitteet on määritellyt ohjausryhmä ja sen on hyväksynyt Espoon kaupunginvaltuusto (Espoon kaupunki, n.d.). Yhteisöllinen Espoo -kehitysohjelman hyötytavoitteena segregaaation osalta on vähentää alueiden eriytymistä vahvistamalla yhteisöjä ja kehittämällä toimintamalleja, jotka lisäävät kohtaamisia ja vähentävät yksinäisyyttä (Espoon kaupunki, n.d.). Poikkihallinnollisten ohjelmien toimintatapa on verkostomaista yhteistyötä, joka perustuu kaupungin toimijoiden, asukkaiden, yritysten ja muiden kumppanien kanssa toimimiseen (Espoon kaupunki, 2026). Toimenpiteissä tulisi painottaa alueiden välisten yhteyksien vahvistamista (Hess ja muut, 2018, s. 24). Yhteyksiä parantavilla toimenpiteillä pyritään vähentämään eriytymistä esimerkiksi palveluista, koulutusmahdollisuuksista, työpaikoista, vapaa-ajan toiminnoista ja muista hyvinvointia tukevista resursseista (Hess ja muut, 2018, s. 24).

Aikaisemmin käsitellyssä Segregaatioon liittyvät haasteet -kohdassa käsiteltiin, kuinka segregatio koskettaa useita eri toimijoita, joilla on usein toisistaan poikkeavia näkökulmia ja intressejä, mikä voi vaikeuttaa yhteisymmärryksen saavuttamista (Rosengren, 2024, s. 2). Käytännön tutkimukset ovat osoittaneet, että poikkihallinnollisten hallintastrategioiden toteuttamiseen voi liittyä usein merkittäviä haasteita (Phillipis, 2005 viitattu teoksessa Wallenius ja muut, 2022, s. 186). Uudenlaisten hallintotapojen käyttöönotto vaikeutuu erityisesti tilanteissa, joissa ne edellyttävät muutosta jo vakiintuneisiin käytäntöihin, hallinnan rakenteisiin ja toimintaa ohjaaviin ajattelumalleihin (Termeer, 2009, s. 313–314). On myös tärkeää huomioida, että julkisen hallinnon viranomaisilla on asiantuntijoina keskeinen rooli päätösten toimeenpanossa ja vaikuttamisessa (Wallenius ja muut, 2022, s. 191). Tämän vuoksi heidän käyttämänsä diskurssit voivat kuvata sosiaalista todellisuutta sekä muokata sitä (Wallenius ja muut, 2022, s. 191).

4 Yhteenveto

Kandidaatintutkielman tavoitteena oli tarkastella asuinalueiden segregatiota käsitteenä, siihen vaikuttavia syitä sekä sen ehkäisemistä julkisen toiminnan johtamisen näkökulmasta Suomessa. Tutkielma rajautui pääasiallisesti pääkaupunkiseudulla ilmenevän asuinalueiden segregatian tarkasteluun. Tarkoituksena oli myös tarkastella asuinalueiden segregatian ehkäisyä poikkihallinnollisten toimien näkökulmasta.

Tutkielmassa todettiin, että alueellinen eriytyminen on ajankohtainen maailmanlaajuisesti tunnustettu ilmiö ja se on voimistunut monissa länsimaissa ponnisteluista huolimatta (Kurvinen ja muut, 2025, s. 1; Ruonavaara ja muut, 2025, s. 1). Segregatian syinä Euroopan pääkaupungeissa ovat olleet esimerkiksi tuloerojen kasvu sekä hyvinvointi- ja asumisjärjestelmien hallintorakenteet (Rosengren ja muut, 2024, s. 3). Paikallisena ilmiönä segregatioon liittyy vuorovaikutus, työ- ja asuntomarkkinat, väestörakenne, kaupunkirakenne sekä asiaa koskevat poliittiset toimet (Ruonavaara ja muut, 2025, s. 1).

Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä hain vastausta siihen, kuinka segregatian käsite tuodaan ilmi alueellista eriytymistä koskevassa tutkimuskirjallisuudessa. Segregatian käsite määriteltiin asuinalueiden segregatiota koskevassa tutkimuskirjallisuudessa hyvin laaja-alaisesti ja se on käsitteenä monitulkintainen. Segregatian käsite miellettiin kielteisemmäksi kuin käsite ”alueellinen eriytyminen” ja niin sanotuksi ei-toivotuksi eriytymiseksi (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 571). Segregoituneiden alueiden vuoksi demokratian toteutuminen, alueellinen oikeudenmukaisuus sekä työllisyys ja koulutusmahdollisuudet voivat heikentyä (Tunström, 2016, s.37). Segregatio kytkeytyy olennaisesti muihin ilmiöihin kuten köyhyyteen, eriarvoisuuteen ja resurssien saavutettavuuteen (Rosengren, 2024, s. 2).

Segregatian eri muotoja ovat muun muassa demografinen, sosiaalinen ja etninen alueellinen eriytyminen (Knox & Pinch, 2000, s. 108–115 viitattu teoksessa Vilkama, 2011, s. 24). Helsingissä segregatio on pääosin sosioekonomista segregatiota, jolla tarkoitetaan esimerkiksi edelliseen liittyviä tulo- ja hyvinvointierojen kasvua (Rosengren ja

muut, 2024, s. 3–4; Yrjänä, 2026, s. 3; Bernelius & Vilkkama, 2019, s. 3105). Varallisuuserojen korostumisen on odotettu heijastuvan asuinalueiden segregaatian lisääntymiseen (Piketty & Saez, 2014, s. 842). Etnisyyttä on käytetty käsitteellisenä työkaluna eron tekoon sosiaalisten ryhmien välillä, viitaten kieleen, tapakulttuuriin tai ulkonäköön (Riitaoja, 2010, s. 139).

Toinen tutkimuskysymys selvitti, minkälaisia poikkihallinnollisia toimia edellytetään, kun otetaan huomioon asuinalueiden segregaatian aiheuttamat vaikutukset ja mitä julkiseen toimintaan liittyviä haasteita tämä nosti esille siitä kirjoitetussa tutkimuskirjallisuudessa. Tutkielmassa todettiin, että tutkimuskirjallisuuden mukaan segregaatian ehkäiseminen edellyttää lähtökohtaisesti poikkihallinnollisia toimenpiteitä (Saikkonen ja muut, 2018, s. 30). Asuinalueiden eriytymisen ollessa monisyinen ja viheliäinen ongelma, sitä ei voida tarkastella vain yksinkertaisena ongelma/ratkaisu asetelmana (Rittel & Webber, 1973, s. 161; Saikkonen ja muut, 2018, s. 30). Segregatio ei palaudu yhteen selkeään syyhyn vaan se syntyy useiden tekijöiden yhteisvaikutuksesta (Rosengren, 2024, s. 2). Yhteisymmärryksen saavuttaminen voi olla haasteellista, koska segregaatian koskettaa useita toimijoita, joilla on toisistaan poikkeavia intressejä ja näkökulmia. Tästä syystä ratkaisut voivat olla epämääräisiä ja ne vaativat erilaisten näkökulmien yhteensovittamista (Rosengren, 2024, s. 2).

Poikkihallinnollisissa toimintatavoissa eri hallinnonalojen vastuulle kuuluvia tehtäviä pyritään toteuttamaan hallinnonalojen rajat ylittävän yhteistyön kautta (Wallenius ja muut, 2022, s. 187). Tämänkaltaisen yhteistyö voi parhaillaan luoda toimintakulttuuria, joka tukee kokonaisvaltaisempaa lähestymistapaa, huomio erilaiset näkökulmat ja edistää ennen kaikkea aikaisempaa kattavampien ja vaikuttavampien ratkaisujen löytymistä (Valtiotalouden tarkastusviraston, 2024, s. 6). Poikkihallinnollisessa yhteistyössä kaupungit, hyvinvointialueet, kunnat, valtion virastot, ministeriöt ja muut viranomaiset koordinoivat yhdessä (Espoo, 2026; Työ- ja elinkeinoministeriö, 2026; Vantaa, 2026). Alueellisen eriytymisen ensisijaisiksi keinoiksi nostettiin rakenteelliseen eriarvoisuuteen puuttuminen eri hallinnon sektoreilla, kuten palvelujen tasa-arvo, turvallisuus ja maahanmuuttajien

kotouttamisen tärkeys (Rosengrenin ja muut, 2024, s. 10). Segregaation ehkäiseminen on huomioitu osana julkista toimintaa ja sen torjumiseksi on kehitetty poikkihallinnollisia toimintamalleja Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla. Helsingissä segregaatiota on käsitelty osana muita poikkihallinnollisia ohjelmia (Helsinki, n.d.). Segregaation torjunnassa on nojaututtu pitkälti perinteisiin ratkaisuihin, kuten pienimuotoiseen sosiaaliseen sekoittamiseen, mikä heijastaa 1970-luvulla omaksuttua tapaa ymmärtää segregaatio-ongelmaa (Rosengren ja muut, 2023, s. 269). Sekoittamispolitiikan tuloksellisuus on kuitenkin heikentynyt Helsingin seudulla (Kortteinen & Vaattovaara, 2015, s. 569).

Vantaalla on tarkoituksena luoda poikkihallinnollinen aluemalli, joka ylittää toimialarajat (Vantaa, n.d.; Vantaa, 2026). Espoossa on luotu erilaisia poikkihallinnollisia kehitysohjelmiä, joissa segregaation ehkäisy on yhtenä tavoitteena (Espoon kaupunki, n.d; Espoon kaupunki, 2026).

On edelleen avoin kysymys tulisiko segregaation lisääntymistä pitää ongelmallisena ilmiönä vai voidaanko se osittain nähdä kaupunkien kasvun väistämättömänä sivuvaikutuksena (Kurvinen ja muut 2025, s. 10). Segregaation ilmenemismuodot ja voimakkuus muuttuvat institutionaalisten ja rakenteellisten kontekstien mukaan (Kurvinen ja muut 2025, s. 10). Rosengrenin (2024, s. 74) mukaan segregaation tutkimus on edelleen hajanaista ja rahoitukseltaan satunnaista Suomessa, vaikka se on ongelmana saanut yhä enemmän huomiota. Tämän lisäksi aiheen tutkiminen voi olla Suomessa haasteellista rajallisen tiedon vuoksi (Rosengren 2024, s. 74). Mahdollisena jatkotutkimuskysymyksenä voitaisiin tarkastella sitä, kuinka tehokkaita poikkihallinnolliset toimet ovat olleet segregaation ehkäisemisessä. Pääkaupunkiseudun kaupunkien segregaatioon liittyvät poikkihallinnolliset toimet ovat kuitenkin suhteellisen tuoreita, mikä vuoksi nimenomaan niiden pitkäaikaisista vaikutuksista voidaan tehdä luotettavampia johtopäätöksiä vasta jonkin ajan kuluttua.

Lähteet

- Anderson, R., Bråmås, Å. & Holmqvist, E. (2010). Counteracting Segregation: Swedish Policies and Experiences. *Housing Studies*, 25(2), 237–256. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/02673030903561859>
- Bernelius, V. & Vilkkama, K. (2019). Pupils on the move: School catchment area segregation and residential mobility of urban families. *Urban Studies*, 56(15), 3095–3116. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1177/0042098019848999>
- Bolt, G. (2009). Combating residential segregation of ethnic minorities in European cities. *Journal of Housing and the Built Environment*, 24, 397–405. <https://doi.org/10.1007/s10901-009-9163-z>
- Dhalmann, H. & Vilkkama, K. (2009). Housing policy and the ethnic mix in Helsinki, Finland: perceptions of city officials and Somali immigrants. *Journal of Housing and the Built Environment*, 24, 423–439. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1007/s10901-009-9159-8>
- Espoon kaupunki. (n.d.). *Espoo-tarina*. Noudettu 27.2.2026 osoitteesta <https://www.es-poo.fi/fi/kaupunki-ja-paatoksenteko/espoo-tarina#minne-olemme-menossa-81829>
- Espoon kaupunki. (2026, 24. helmikuuta). *Valtuusto hyväksyi poikkihallinnollisten ohjelmien hyötytavoitteet*. Noudettu 13.04.2026 osoitteesta <https://www.es-poo.fi/fi/uutiset/2026/02/valtuusto-hyvaksyi-poikkihallinnollisten-ohjelmien-hyotytavoitteet>
- Galster, G. (2007). Neighbourhood Social Mix as a Goal of Housing Policy: A Theoretical Analysis. *European Journal of Housing Policy*, 7(1), 19–43. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/14616710601132526>
- Galster, G., Turner, L. & Santiago, A. (2024). Neighbourhood selection by natives and immigrants: Homophily or limited spatial search? *Housing Studies*, 39(1), 75–101. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/02673037.2021.2014415>
- Helsingin kaupunki. (n.d.). *Eriarvoisuuden vähentäminen ja segregatio*. Noudettu 27.02.2026 osoitteesta <https://kestavyys.hel.fi/eriarvoisuuden-vahentaminen/>

- Hess, D., Tammaru, T. & van Ham, M. (2018). Lessons Learned from a Pan-European Study of Large Housing Estates: Origin, Trajectories of Change and Future Prospects. Teoksessa D.B. Hess, T. Tammaru & M. van Ham. (toim.), *Housing estates in Europe: Poverty, ethnic segregation and policy challenges* (s. 3-31). Housing Estates in Europe. The Urban Book Series. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-92813-5_1
- Kauppinen, T., van Ham, M. & Bernelius, V. (2022). Understanding the effects of school catchment areas and households with children in ethnic residential segregation. *Housing Studies*, 37(9), 1625–1649. <https://doi.org/10.1080/02673037.2020.1857707>
- Kortteinen, M. & Vaattovaara, M. (2015, 11. joulukuuta). Segregation aika. *Yhteiskuntapolitiikka*, 80 (2015):6. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2015121023620>
- Koskimies, E., Stenvall, J. & Holopainen, A. (2022). *Julkinen johtaminen: Julkisen johtamisen identiteetti, johtajien asema ja työn vaatimukset*. Valtiovarainministeriön julkaisu 2022:10. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-899-6>
- Kurvinen, A., Karhula, A., & Ala-Mantila, S. (2025). Socioeconomic and ethnic segregation in Finland: A multi-scale analysis of diverse urban sizes. *Cities*, 157, N.PAG. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2024.105599>
- Marcuse, P. (2005). Enclaves yes, ghettos no: Segregation and the state. Teoksessa J.R. Howard & R.C. Smith (toim.), *Desegregating the City: Ghettos, Enclaves, and Inequality* (s. 15–30). Noudettu 27.05.2026 osoitteesta <http://ndl.ethernet.edu.et/bitstream/123456789/26755/1/99.pdf>
- Piketty, T. & Saez, E. (2014). Inequality in the long run. *Science*, 344(6186), 838–843. Noudettu 27.05.2026 osoitteesta <https://eml.berkeley.edu/~saez/piketty-saez-Science14.pdf>
- Rasinkangas, J., Rosengren, K. & Ruonavaara, H. (2023). Asuntokannan sekoittaminen alueellisen eriytymisen ehkäisykeinona: Analyysi Suomen 20 suurimmasta kaupungista. *Yhteiskuntapolitiikka*, 80 (2023):4. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20230914125428>

- Riittaoja, A. (2010). Asuinalueiden ja koulujen eriytyminen Helsingissä – yhteiskunnalliset ja kasvatukselliset haasteet. *Terra*, 122(3), 137–151. Noudettu 13.04.2026 osoitteesta <https://terra.journal.fi/article/view/106799>
- Rittel, H. & Webber, M. (1973). Dilemmas in a General Theory of Planning. *Policy Sciences* 4(2) 155-169. Noudettu 21.05.2026 osoitteesta https://urbanpolicy.net/wp-content/uploads/2015/06/Rittel-Webber_1973_DilemmasInAGeneralTheoryOfPlanning.pdf
- Rosengren, K., Rasinkangas, J. & Ruonavaara, H. (2023). Awareness of segregation in a welfare state: a Finnish local policy perspective. *Housing Studies*, 40(1), 253–274. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/02673037.2023.2269114>
- Rosengren, K., Kauppinen, T., Lilius, J., Rasinkangas, J. & Ruonavaara, H. (2024). Conflicting regional policy goals: accessibility and segregation in the Helsinki metropolitan area. *Urban, Planning and Transport Research*, 12(1). <https://doi.org/10.1080/21650020.2023.2301063>
- Rosengren, K. (2024). Wicked problems and the welfare state : Segregation in Finnish urban planning policy. [Doctoral Thesis, Aalto University]. Aalto University. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-64-2197-1>
- Ruonavaara, H., Rasinkangas, J. & Rosengren, K. (2025). Preventing, curing, mitigating: Anti-segregation policies in urban Finland. *Cities*, 160, N.PAG. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1016/j.cities.2025.105838>
- Saikkonen, P., Hannikainen, K., Kauppinen, T., Rasinkangas, J. & Vaalavuo, M. (2018). *Sosiaalinen kestävyys: asuminen, segregatio ja tuloerot kolmella kaupunkiseudulla*. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-084-6>
- Sallis, J., Slymen, D., Conway, T., Frank, L., Saelens, B., Cain, K. & Chapman, J. (2011). Income disparities in perceived neighbourhood built and social environment attributes. *Health & Place*, 17(6), 1274-1283. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1016/j.healthplace.2011.02.006>
- Salminen, A. (2023). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja joihinkin hallintotieteellisiin sovelluksiin (2. painos)*. Vaasan yliopisto Johtamisen yksikkö, Julkisjohtaminen. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-082-5>

- Skifter Andersen, H., Andersson, R., Wessel, T. & Vilkkama, K. (2016). The impact of housing policies and housing markets on ethnic spatial segregation: comparing the capital cities of four Nordic welfare states. *International Journal of Housing Policy*, 16(1), 1-30. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/14616718.2015.1110375>
- Svensson, S. Forsberg, T. & Svensson, T. (2025). Organising Everyday Planning Practice for Reduced Residential Segregation: Understanding the Strategic-Operational Gap from the Inside. *Planning Theory & Practice*, 26(5), 669–686. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/14649357.2025.2568157>
- Termeer, C. J. A. M (2009). Barriers To New Modes of Horizontal Governance: A sense-making perspective. *Public Management Review*, 11(3), 299-316. <https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1080/14719030902798180>
- Tunström, M., Anderson, T. & Perjo, L. (2016). Segregated cities and planning for social sustainability - a Nordic perspective (Nordregio Working Paper). *Nordregio*. Noudettu 2.3.2026 osoitteesta <urn:nbn:se:norden:org:diva-4943>
- Työ- ja elinkeinoministeriö. (2026, 26. tammikuuta). *Kansallinen segregaatiorjuntaohjelman valmistelu käynnistyy*. Noudettu 13.04.2026 osoitteesta <https://tem.fi/-/kansallinen-segregaatiorjuntaohjelman-valmistelu-kaynnistyy>
- Hasu, E. & Røyti, M. (2025, 11. joulukuuta). Segregaatiorjuntaohjelman valmistelu käynnistyy. *Uudenmaan liitto*. Noudettu 13.04.2026 osoitteesta <https://uudenmaanliitto.fi/segregaatiorjuntaohjelman-valmistelu-kaynnistyy>
- Vaattovaara, M., Joutsiniemi, A., Kortteinen, M., Stjernberg, M. & Kemppainen, T. (2018). Experience of a Preventive Experiment: Spatial Social Mixing in Post-World War II Housing Estates in Helsinki, Finland. Teoksessa D. Baldwin Hess & T. Tammaru (toim.), *Housing Estates in Europe – Poverty, Ethnic Segregation and Policy Challenges* (s. 215–240). https://doi.org/10.1007/978-3-319-92813-5_10
- Valtioneuvosto. (2019). *Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019: Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta*. Noudettu 14.05.2026 osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-808-3>

- Valtioneuvosto. (2021). *VNS 12/2021 vp Valtioneuvoston selonteko: Asuntopoliittinen kehittämisohjelma vuosiksi 2021–2028*. Noudettu 14.05.2026 osoitteesta https://www2.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/VNS_12+2021.pdf
- Valtiontalouden tarkastusvirasto. (2024). *Tulokellisuustarkastuskertomus: Poikkihallinnollisten toimenpidekokonaisuuksien ohjaus*. Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 16/2024. Noudettu 20.05.2026 osoitteesta <https://urn.fi/urn:isbn:978-952-499-562-7>
- Vantaa. (n.d.). *Segregaation ehkäisyn toimintaohjelma*. Noudettu 27.02.2026 osoitteesta <https://www.vantaa.fi/fi/kaupunki-ja-paatokseteko/alueellisen-eriyty-misen-ehkaisy/segregaation-ehkaisy-toimintaohjelma>
- Vantaa. (2026, 17. maaliskuuta). *Yhteinen nuotio, yhteinen suunta – Vantaa tarttuu segregaation ehkäisyyn uudella aluemallilla*. Noudettu 13.04.2026 osoitteesta <https://www.vantaa.fi/fi/ajankohtaista/artikkeli/yhteinen-nuotio-yhteinen-suunta-vantaa-tarttuu-segregaation-ehkaisyyn-uudella-aluemallilla>
- van Ham, M., Tammaru, T. & Janssen, H. (2018). A multilevel model of vicious circles of socioeconomic segregation. In *Divided cities: Understanding intra-urban inequalities*, 135-153. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/9789264300385-en>
- van Ham, M., Tammaru, T., Ubarevičienė, R. & Janssen, H. (2021). Rising Inequalities and a Changing Social Geography of Cities: An Introduction to the Global Segregation Book. Teoksessa M. van Ham, T. Tammaru, R. Ubarevičienė & H. Janssen (toim.), *Urban socio-economic segregation and income inequality*. https://doi.org/10.1007/978-3-030-64569-4_1
- Vilkama, K. (2011). *Yhteinen kaupunki, eriytyvät kaupunginosat?: Kantaväestön ja maahanmuuttajataustaisten asukkaiden alueellinen eriytyminen ja muuttoliike pääkaupunkiseudulla*. Helsingin kaupungin tietokeskus, 2011. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-272-096-2>
- Vilkama, K., Lönnqvist, H., Väliniemi-Laurson, J. & Tuominen, M. (2014). *Erilaistuva pääkaupunkiseutu – Sosioekonomiset erot alueittain 2002–2012*. Tutkimuksia 1/2014. Helsingin kaupungin tietokeskus. Noudettu 2.3.2026 osoitteesta

https://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/Erilaistuva_paakau-punkiseutu.pdf

Wallenius, T., Kalalahti, M. & Varjo, J. (2022). *Poikkihallinnollisuus opinto- ja uraohjauksen hallintapuheessa*. *Hallinnon tutkimus*, 41 (3).

<https://doi.org/10.37450/ht.108020>

Ympäristöministeriö. (n.d.a). *Lähiöohjelma*. Noudettu 14.05.2026 osoitteesta

<https://ym.fi/lahioiden-kehittaminen>

Ympäristöministeriö. (n.d.b). *Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimukset*. Noudettu 25.02.2026 osoitteesta

<https://ym.fi/maankayton-asumisen-ja-liikenteen-sopimukset>

Yrjänä, H. (2026). By any means necessary: the anti-segregation efforts and state-led gentrification in Helsinki. *Cities*, 170, N.PAG.

<https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1016/j.cities.2025.106718>